

Aedifico et Conservo.
Eskalacja jakości kształcenia zawodowego w Polsce.
Kontynuacja edycji projektu z I. 2010-2011

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Raport z wdrożenia pilotażowego
Programu Doskonalenia Zawodowego
projektu
„Aedifico et Conservo. Eskalacja jakości kształcenia zawodowego w Polsce /
kontynuacja projektu z l. 2010-2011”**

I. Ramy czasowe

Od **grudnia 2011 r. do sierpnia 2012 r. i od listopada 2012 do maja 2013 oraz dodatkowo w sierpniu 2013** nauczyciele i instruktorzy praktycznej nauki zawodu szkół z kierunków związanych z architekturą i budownictwem (szkoły z terenu całego kraju) wzięli udział w realizowanych w Warszawie i jej okolicach stażach prowadzonych w rzeczywistych warunkach środowiska pracy – w **przedsiębiorstwach budowlanych** (i – dodatkowo – w **specjalistycznych pracowniach konserwacji zabytków współpracujących z przedsiębiorstwami-partnerami projektu**).

Stáže realizowane były w terminach:

- **grudzień 2011: 5-9.12.2011 i 12-16.12.2011**
- **styczeń 2012: 9-13.01.2012 i 23-27.01.2012**
- **luty 2012: 6-10.02.2012 i 20-24.02.1012**
- **marzec 2012: 27.02-02.03.2012 i 12-16.03.2012**
- **marzec 2012: 5-9.03.2012 i 19-23.03.2012**
- **kwiecień 2012: 16-20.04.2012 i 23-27.04.2012**
- **maj 14-18.05.2012 i 21-25.05.2012**
- **maj 11.05.2012 r. i 28.05-1.06.2012**
- **lipiec 2012: 23-27.07.2012 i 30.07-3.08.2012**
- **sierpień 2012: 6-10.08.2012 i 13-17.08.2012**
- **listopad 2012: 12-21.11.2012**
- **grudzień 2012: 3-12.12.2012**
- **styczeń 2013: 7-11.01.2013 i 21-25.01.2013**
- **luty 2013: 4-8.02.2013 i 18-22.02.2013**
- **marzec 2013: 4-8.03.2013 i 18-22.03.2013**
- **kwiecień 2013: 8-12.04.2013 i 22-26.04.2013**
- **maj 2013: 6-10.05.2013 i 20-24.05.2013**
- **sierpień 2013: 29.07-7.09.2013 (staż dodatkowy – realizowany w związku z dużym zainteresowaniem i zapotrzebowaniem odbiorców)**

Każdy staż przeprowadzono w wymiarze: 10 dni roboczych, 8 godz. zegarowych dziennie, tj. łącznie 80 godz. zegarowych staży / 1 os.

Na prośbę uczestników i uczestniczek projektu „Aedifico et Conservo”, zapewniając możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz godzenia życia zawodowego z prywatnym, wybrane staże realizowane były łącznie (10 dni jeden po drugim), a niektóre rozłącznie: 2 x 5 dni roboczych (z przerwą 1 lub 2 tygodni pomiędzy). Uczestnicy i uczestniczki mieli możliwość wyboru najdogodniejszych dla siebie terminów.

Uczestnicy i uczestniczki projektu mieli zapewnione zakwaterowanie i pełne wyżywienie. Zapewniono bilety na przejazdy komunikacją miejską z hotelu na miejsca staży; w przypadku staży odbywających się w znacznej odległości od hotelu (Guzów i Łódź) zapewniono dojazdy busem.

Wnioski i rekomendacje

Terminy staży powinny być ustalane w porozumieniu z uczestnikami i uczestniczkami. Takie dopasowanie zapewnia wysoką frekwencję na stanowiskach pracy. Warto dopasować godziny rozpoczęcia pracy w pierwszym dniu i ich zakończenia w dniu ostatnim do potrzeb osób przyjezdnych (mieszkających w znacznej odległości od Warszawy), tj. np. rozpocząć staże pierwszego dnia o godz. 11.00 i przedłużyć do godz. 19.00 (w ostatnim dniu stażu – rozpocząć np. o godz. 8.00 i zakończyć o 16.00). W miarę możliwości należy zapewnić wyżywienie i zakwaterowanie w pobliżu miejsc staży.

Staże realizowane w ramach „Aedifico et Conservo” w wymiarze 10 dni roboczych liczonych ciągiem (bez przerwy) okazały się wyczerpujące dla niektórych uczestniczek i uczestników projektu, jak też niekorzystne dla ich życia prywatnego oraz zawodowych obowiązków (praca etatowa w szkole), co wniesiono na podstawie ankiet i rozmów z uczestnikami / uczestniczkami 1. edycji projektu „Aedifico et Conservo” oraz edycji drugiej (bieżącej). W związku z powyższym rekomenduje się rozbitcie niektórych staży (co da możliwość wyboru) 10-dniowych staży na dwie części 2 x 5 dni roboczych – z przerwą pomiędzy dwiema częściami stażu.

Dodatkowo rekomenduje się wprowadzenie wyboru terminu odbycia stażu: w trakcie roku szkolnego lub w wakacje (na podstawie rozmów z uczestnikami / uczestniczkami projektu „Aedifico et Conservo - kontynuacja”). W bieżącej edycji projektu okazało się, że dużym zainteresowaniem cieszą się staże realizowane w maju oraz okresie wakacyjnym, w związku z czym – na życzenie stażystów i stażystek – zrezygnowano ze

stażu zaplanowanego pierwotnie na czerwiec 2011 i przeniesiono go na maj 2011, a w sierpniu 2013 zorganizowano staż dodatkowy.

II. Odbiorcy

Projekt skierowany został do **nauczycieli przedmiotów zawodowych i instruktorów praktycznej nauki zawodu szkół zawodowych z terenu całej Polski, z kierunków związanych z architekturą, budownictwem, konserwacją architektury oraz wystroju architektonicznego oraz z kierunków inżynieryjno-technicznych.** Kierunki inżynieryjno-techniczne i architektoniczno-budowlane charakteryzują się dużą innowacyjnością, stąd ustawiczna aktualizacja kwalifikacji jest w tym przypadku kluczowa (współpraca z przedsiębiorstwami to dostosowanie programu do potrzeb rynku, podniesienie jakości kadr to eskalacja poziomu kształcenia w szkołach). Wybór grupy odbiorców podyktowany został z jednej strony pozyskaną w trakcie kontaktów roboczych Fundacji Hereditas z konserwatorami zabytków wiedzą wskazującą na brak praktyki wśród absolwentów szkół zawodowych zatrudnionych przy pracach budowlanych przy obiektach zabytkowych. Z drugiej strony na potrzebę udziału w projekcie podnoszącym kwalifikacje wskazywali sami nauczyciele, dla których kontakt z funkcjonującym wspólnie przedsiębiorstwem budowlanym i ze specjalistycznymi pracowniami konserwacji kamienia, sztukaterii, drewna, witrażu może stać się okazją do poznania nowoczesnych technologii i metod stosowanych w konserwacji zabytków czy rozwiązań informatycznych w projektowaniu budowlanym.

W marcu 2011 r. Fundacja Hereditas przeprowadziła badania (poprzedzające projekt) wśród losowo wybranych 36 szkół kierunków inżynieryjno-technicznych i architektoniczno-budowlanych z terenu całej Polski. W wyniku badania stwierdzono, że 100% nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu wykazało zainteresowanie stażami w przedsiębiorstwach. Wybór grup docelowych wynikał także ze zdiagnozowanych potrzeb nauczycieli kierunków inżynieryjno-technicznych i architektoniczno-budowlanych (ankiety przeprowadzone wśród stażystów i stażystek 1. ed. projektu „Aedifico et Conservo”): praktyczne kształcenie w przedsiębiorstwie z naciskiem na nowe technologie w konserwacji architektury i jej wystroju (metal/drewno/kamień/szkło), projektowanie ICT, praktyczne zajęcia na terenie realizacji konserwatorsko-bud.

Wielkość grupy docelowej konsultowana była ze środowiskiem architektów i konserwatorów, z którymi współpracują Hereditas/Artin. Zakres wiedzy merytorycznej nauczycieli

i instruktorów praktycznej nauki zawodu tych kierunków jest zbliżony z profilem Artin i Hereditas. W wyniku naboru otwartego do 2. edycji „Aedifico et Conservo” (bez względu na rasę, wyznanie, stopień sprawności itp.) **do projektu zgłosiło się 353 osób, z czego staże ukończyło 313 osób (162 mężczyzn i 151 kobiet)**. Porównując zatem ten wynik z planem i założonym na etapie przygotowania wniosku wskaźnikiem, stwierdzić należy, że zainteresowanie udziałem w projekcie było większe (etap planowania: objęcie 320 osób projektem, który ukończy 288 osób). **Staż zorganizowane w ramach projektu „Aedifico et Conservo. Eskalacja jakości kształcenia zawodowego w Polsce / kontynuacja projektu z l. 2010-2011” ukończyło zatem ponad 100% zaplanowanej liczby uczestników i uczestniczek projektu.**

Badania Hereditas (3/2011) wykazały, że wśród nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu kierunków architektoniczno-budowlanych i inżyniersko-technicznych jest **77,21% kobiet/K i 22,79% mężczyzn/M**, co jest wynikiem zbliżonym do danych nt. **plci nauczycieli ogółem (81%K i 19%M**, Raport ORE za 2009/10). Niższy udział M w szkolnictwie zawodowym przekłada się na potoczną opinię feminizacji zawodu nauczyciela. Rekrutacja przebiegała proporcjonalnie do udziału K/M w grupie nauczycieli szkół zawodowych (na kierunkach zw. z architekturą i budownictwem i inżyniersko-technicznych ogółem). W celu skutecznej rekrutacji korzystano ze wszystkich zaplanowanych i dostępnych narzędzi promocji (afisze, ulotki, kampanie linków sponsorowanych, bezpośrednia wysyłka korespondencji do szkół kierunkowych z terenu całego kraju, ogłoszenia na stronach ngo.pl, inwestycjakadry.pl, ekonomiaspoleczna.pl, GoWork), w trakcie których każdorazowo intensywnie zachęcano do udziału w projekcie mężczyzn. **Aby zapewnić odpowiedni udział niedoreprezentowanej na rynku w tym zawodzie płci (M) założono wzmocnienie promocji rekrutacji hasłami typu *Do udziału w projekcie zachęcamy szczególnie mężczyzn***. Osiągnięto wskaźnik **51,75% udziału mężczyzn**, co oznacza prawie dwukrotne wzmocnienie ich reprezentacji w stosunku do zaplanowanej na etapie wnioskowania (plan: 28%M).

Stażyci i stażystki odbywają staże w grupach śr. 20-osobowych; w przypadku zajęć w pracowniach konserwatorskich (drewna i sztukaterii) uczestnicy i uczestniczki podzieleni są na grupy 10-osobowe. W przypadku projektowania architektonicznego AutoCAD jedna osoba pracuje przy jednym stanowisku pracy.

W projekcie udział wzięło 83 kobiet i mężczyzn z terenów wiejskich. Osoby te mają z reguły utrudniony dostęp do specjalistycznych szkoleń i staży, do udziału w warsztatach w specjalistycznych pracowniach konserwacji architektury i zabytków. Udział w projekcie pozwolił im na poszerzenie kwalifikacji zawodowych o umiejętności praktyczne w zakresie nowych metod konserwacji architektury i wystroju architektonicznego. **230 stażystów i stażystek było mieszkańcami miast.**

Wiek stażystów i stażystek, którzy ukończyli staże:

18-24 lata: 10 osób

25-34 lata: 87 osób

35-44 lata: 77 osób

45-50 lat: 50 osób

51-60 lat: 77 osób

61-67 lat: 12 osób

Wykształcenie stażystów i stażystek, którzy ukończyli staże:

- ponadgimnazjalne: 45 osób

- pomaturalne: 4 osoby

- wyższe: 264 osoby

Wnioski i rekomendacje

W wyniku przyjętej rekrutacji (nacisk położony na zachęcenie niedoreprezentowanej grupy – mężczyzn) w ramach promocji towarzyszącej rekrutacji posługiwano się hasłami typu *Do udziału w projekcie zachęcamy szczególnie mężczyzn.* Z jednej strony osiągnięto wskaźnik udziału mężczyzn założony na etapie planowania (a nawet prawie dwukrotnie go przekroczone), jednak tak sformułowana zachęta kilkakrotnie spowodowała negatywny odbiór kobiet, które czuły się – paradoksalne – dyskryminowane podczas rekrutacji. Co za tym idzie, w trakcie kolejnych odsłon działań rekrutacyjnych (rekrutacja prowadzona była w trybie ciągłym) zrezygnowano z ww. sentencji.

Wart podkreślenia jest fakt, że do udziału w stażach zgłosiło się 12 osób w wieku 61-67 lat. Udziału osób w tym wieku nie zakładano (metryczka testów i ankiet ewaluacyjnych), co okazało się błędne i powinno zostać skorygowane.

Liczba stażystów i stażystek może wynosić max 20 osób w grupie. Celem sprawnego i bezpiecznego wykonywania powierzonych prac w specjalistycznych pracowniach konserwatorskich (drewna i sztukaterii) i na terenach prac budowlano-konserwatorskich oraz w celu optymalnego przyswojenia przekazanej wiedzy, grupy należy ograniczyć do 10 osób. Zadania z projektowania architektonicznego należy wykonywać samodzielnie, pracując na 1-osobowych stanowiskach pracy (1 osoba przy jednym komputerze), co także wychodzi naprzeciw oczekiwaniom stażystów i stażystek.

III. Organizacja staży

Stáže realizowane są na podstawie szczegółowego **harmonogramu zajęć**, opracowanego przez organizatora w formie pisemnej, określającego organizację kształcenia, z podaniem wykazu zajęć praktycznych, czasu trwania oraz zakresu obowiązków osób prowadzących zajęcia praktyczne.

Organizator wyznacza **opiekunów stażu**, którzy odpowiadają za koordynację i realizację staży zgodnie z podstawą programową PDZ w grupach/podgrupach, nadzór nad merytorycznym wdrażaniem opracowanego PDZ, nadzorują prawidłowy przebieg staży i logistykę, utrzymują stały kontakt ze stażystami i stażystkami oraz przedsiębiorstwami, w których przebiegają staże, koordynują bieżące zaopatrzenie uczestników i uczestniczek w materiały, środki BHP, odzież ochronno-roboczą, sprzęt itp. Opiekunowie raportują kierownikowi projektu o ewentualnych problemach.

Wnioski i rekomendacje

Organizator staży zapewnić powinien sprawny przebieg zajęć i praktycznych, zgodnie ze szczegółowym harmonogramem zajęć, jednak przy uwzględnieniu możliwości i potrzeb uczestniczek i uczestników projektu (vide też p. I).

IV. Kadra staży

Celem głównym projektu „Aedifico et conservo. Eskalacja jakości kształcenia zawodowego w Polsce kontynuacja projektu z l. 2010-2011” jest poszerzenie i dostosowanie do potrzeb rynku pracy kwalifikacji zawodowych nauczycieli przedmiotów zawodowych i instruktorów

praktycznej nauki zawodu kierunków inżynieryjno-technicznych i architektoniczno-budowlanych, a także wypracowanie pozytywnej zmiany i nowej jakości w szkolnictwie zawodowym: ścisła współpraca szkół zawodowych z przedsiębiorstwami. Wychodząc na przeciw założeniom projektu: powiązanie szkolnictwa zawodowego z rynkiem pracy i udział pracodawców w procesie kształcenia, program opracowany został przez zespół współpracujących z Fundacją Hereditas ekspertów – pracowników partnerów w projekcie: ARTIN i Pracownia Brzozowski&Grabowiecki, architektów, konserwatorów zabytkowej architektury i wystroju architektonicznego, praktyków z wieloletnim doświadczeniem w pracach terenowych i prowadzących pracownie konserwatorskie.

Wybór ARTIN i Pracowni Brzozowski&Grabowiecki na partnerów i jednocześnie miejsca realizacji staży: współpraca z Fundacją Hereditas od kilku lat, w tym efektywna realizacja stażu w 1. edycji projektu (w przypadku ARTIN), wieloletnie doświadczenie w pracach architektoniczno-budowlanych, w tym z zastosowaniem nowoczesnych technologii i projektowania ICT. **ARTIN Sp. z o.o.** istnieje od 2004 r., powstało na bazie ARTIN Pracownia Projektowa 111 (od 1994 r.), posiada doświadczenie w zakresie inwestycji i projektowania zespołów mieszkaniowych, biurowych, przemysłowych, realizacji obiektów o skomplikowanej infrastrukturze technicznej, zatrudnia kadrę inżynierów architektów, konstruktorów z kilkunastoletnim doświadczeniem, co pozwala realizować złożone zad. inwestycyjne (np. Sand City Tower Apartments Piaseczno, gdzie odbywają się staże „Aedifico et Conservo”). ARTIN realizowała staż w 1. edycji „Aedifico et Conservo”. **Pracownia Brzozowski&Grabowiecki** posiada rozległe doświadczenie w konstrukcjach i projektowaniu ICT, w tym adaptacjach architektury postindustrialnej do nowych funkcji.

Za koordynację i nadzór opracowania PDZ, w tym prowadzenie kontaktów ze szkołami, nadzór wydania publikacji z PDZ i dodatku metodycznego do „Spotkań z Zabytkami”, a także opracowanie niniejszego Raportu z Wdrożenia PDZ odpowiada podczas projektu **SPECJALISTA DS. PDZ.**

Obowiązki **OPIEKUNÓW STAŻY** zostały przedstawione w p. III Organizacja staży. W projekcie „Aedifico et conservo. Eskalacja jakości kształcenia zawodowego w Polsce kontynuacja projektu z l. 2010-2011” obowiązki opiekuna stażu pełnili przede wszystkim (w porządku alfabetycznym): **Michał Krasucki** (historyk sztuki, absolwent Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego, doktorant w Instytucie Sztuki PAN, zajmuje się architekturą polską XIX i XX w., koordynuje prace konserwatorskie prowadzone na terenie

pałacu w Guzowie, tworzy wytyczne konserwatorskie do projektów architektonicznych), **Agata Kraszewska** (architekt, projektant), **Bartłomiej Rossa** (informatyk, specjalizuje się w projektowaniu architektonicznym ICT, Auto- i ArchiCAD), **Anna Gola** (historyk sztuki, absolwentka i doktorantka KUL, zaangażowana w prace konserwatorskie prowadzone na terenie pałacu w Guzowie).

Wnioski i rekomendacje

Program doskonalenia zawodowego w zakresie konserwacji architektury i wystroju architektonicznego może być koordynowany przez osoby odpowiednio przygotowane w zakresie konserwacji architektury i wystroju architektonicznego. Wymagane w tym celu są wiedza i kwalifikacje formalne w zakresie tematyki staży oraz praktyczne doświadczenie. Do realizacji programu rekomendowane są osoby o odpowiednich kwalifikacjach:

- 1) konserwatorzy zabytków (z tytułem magistra sztuki w zakresie konserwacji dzieł sztuki),**
- 2) inżynierowie architekci ze specjalizacją konserwatorską,**
- 3) historycy sztuki specjalizujący się w historii architektury,**
- 4) architekci i historycy sztuki specjalizujący się w badaniu architektury zabytkowej,**
- 5) konserwatorzy zabytkowych elementów tworzących wystrój obiektów architektonicznych, takich jak elementy drewniane, metalowe, ceramiczne, sztukatorskie, którzy nie posiadają tytułów magistra sztuki, ale legitymują się zaświadczeniem wydanym przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, potwierdzającym kwalifikacje do wykonywania zawodu konserwatora obiektów zabytkowych,**
- 6) dyplomowani chemicy, mikrobiolodzy, petrografowie i inni specjaliści, którzy mają doświadczenie potwierdzone przez wojewódzkich konserwatorów zabytków (stosowne zaświadczenie).**

V. Zakres merytoryczny i metodologia wdrożenia podstawy programowej doskonalenia zawodowego w zakresie konserwacji architektury i wystroju architektonicznego (+ baza dydaktyczna i zaplecze BHP)

Na podstawie wniosków i rekomendacji rozwiązań wypracowanych w 1. edycji projektu (Raport z pilotażowego wdrożenia Programu Doskonalenia Zawodowego „Aedifico et

Conservo. Eskalacja jakości kształcenia zawodowego w Polsce”, 2011 r.) opracowany został przez ekspertów Artin, Hereditas i Pracowni Brzozowski&Grabowiecki niniejszy Program Doskonalenia Zawodowego. ZGODNIE Z REKOMENDACJAMI Z 1. EDYCJI PROJEKTU nacisk w PDZ niniejszej edycji położono na projektowanie architektoniczne ICT, praktyczne zajęcia w pracowniach konserwatorskich (kamienia, drewna, metalu, szkła – witrażu) oraz na terenie realizacji architektonicznych i konserwatorsko-budowlanych (w tym w formie wyjazdów terenowych). Jednocześnie zwiększono zakres godzin projektowania architektonicznego ICT (AutoCAD). Jest to zgodne z oczekiwaniami uczestników i uczestniczek staży, określonych w ankietach 1. edycji projektu „Aedifico et Conservo”.

Propozycja PDZ w takiej postaci została przesłana do szkół, które w wyniku rekrutacji zgłosiły udział swoich nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu do projektu. W ścisłym porozumieniu ze szkołami program staży został uzupełniony o pożądane przez szkoły elementy praktyk, zakresy tematyczne etc.

Program Doskonalenia Zawodowego projektu „Aedifico et Conservo. Eskalacja jakości kształcenia zawodowego w Polsce / kontynuacja projektu z l. 2010-2011” rozpisany został na 80 godzin pracy / os. Program staży obejmował:

staż w ARTIN Zespół Koordynacji Inwestycji Sp. z o.o. w Warszawie:

- nowoczesne technologie w inżynierii, konserwacji architektury, projektowanie Auto/ArchiCAD /40h;
- nowe techniki konserwacji wystroju architektury (kamień, sztukaterie, metal, drewno, witraż) /20h;
- praktyczne zajęcia na terenie robót budowlano-konserwatorskich (Warszawa – kamienica przy ul. Nowogrodzkiej, Józefów: willa z pocz. XX w., pałac w Guzowie + wizyta studyjna: rewitalizacja architektury postindustrialnej Łodzi) /20h

staż w Pracowni Brzozowski&Grabowiecki

- nowoczesne technologie inż-bud, konstrukcyjne, projektowanie architektoniczne ICT (AutoCAD), rewitalizacja architektury postindustrialnej (adaptacje na lofty/muzea/galerie)/40h;
- praktyczne zajęcia na terenie robót budowlano-konserwatorskich, m.in. postindustrialny pałac w Guzowie (funkcje hotelowe, konferencyjne), Warszawa – kamienica przy ul. Nowogrodzkiej, Józefów: willa z pocz. XX w. /40h

Wybrane zajęcia praktyczne odbywają się w specjalistycznych pracowniach konserwatorskich i architektonicznych, a także na terenie prowadzonych aktualnie prac konserwatorskich. W ramach 2. edycji projektu „Aedifico et Conservo” staże realizowano m.in. w następujących specjalistycznych pracowniach konserwatorskich i architektonicznych (wymienione powyżej) oraz w terenie:

- pracownia konserwacji sztukaterii
- pracownia konserwacji drewna
- inwestycja budowlano-konserwatorska – pałac (XVIII-XX w.) w Guzowie k. Sochaczewa
- inwestycja budowlano-konserwatorska – Warszawa, Nowogrodzka (kamienica XIX/XX w.)
- inwestycja budowlano-konserwatorska – Józefów k. Warszawy (willa z pocz. XX w.)

Uzupełnieniem programu są **wizyty studyjne na terenie wybranych obiektów przemysłowych Łodzi poddawanych pracom rewitalizacyjnym (lofty Scheiblera, fabryka Grohmana, Manufaktura).**

Uczestnictwo we wszystkich punktach programu staży jest obowiązkowe i odnotowane zostaje na imiennej liście obecności uczestników / dzienniku zajęć.

Wnioski i rekomendacje

Na podst. sugestii przekazanych przez opiekunów stażu oraz ankiet uczestników i uczestniczek projektu: warsztaty w pracowniach konserwatorskich (kamienia, drewna, metalu, szkła – witrażu) oraz praktyczne zajęcia na terenie realizacji architektonicznych i konserwatorsko-budowlanych (również w formie wizyt studyjnych) stanowią podstawowy, niezbędny element stażu, poszerzają umiejętności nauczycieli o praktyczne zastosowania materiałów i metod, ze szczególnym uwzględnieniem nowoczesnych technologii w konserwacji wystroju architektonicznego (kamień, sztukaterie, drewno, meta, witraż), w odniesieniu do autentycznej substancji zabytkowej. Uczestnicy i uczestniczki projektu w odniesieniu do programu stażu ponownie (jak w 1. edycji projektu) wnieśli w ankietach postulat zwiększonej liczby godzin projektowania architektonicznego ICT (Auto CAD, Archi CAD) oraz prac przy konserwacji drewna i cegły.

Na podstawie ankiet i obserwacji zaleca się stopniowanie trudności zadań związanych z ICT / AutoCAD – w zależności od posiadanych umiejętności stażystów i stażystek.

Organizator prowadzący staże zobowiązany jest zapewnić odpowiednią bazę dydaktyczną, dostosowaną do wybranych w ramach projektu do realizacji obszarów tematycznych oraz do liczby osób uczestniczących w stażu. W przypadku zajęć w pracowniach konserwatorskich należy zwrócić szczególną uwagę na odpowiednią liczebność grupy, aby uczestnicy stażu mieli właściwe i swobodne warunki do zapoznania się z materiałem i jednocześnie byli bezpieczni (BHP) na stanowiskach pracy.

Organizator staży powinien zapewnić odpowiednią odzież ochronno-robotniczą, dostosowaną do pory roku (np. w okresie jesienno-zimowym kalosze do prac terenowych, płaszcze p-deszczowe i latarki do pracy w piwnicach). Przed wejściem na teren budowy opiekun staży szczegółowo objaśnia postępowanie i dopuszczalne zachowania na terenie placu budowy.

Wskazane jest zaopatrzenie stażystów i stażystek w pen-drive'y, które przydatne są w razie potrzeby nagrywania instrukcji, projektów, prezentacji itp. materiałów.

Odpowiedniej organizacji prac towarzyszyć powinno zapewnienie stażystom / stażystkom komfortowych warunków do odpoczynku po dniu pracy (hotel i posiłki w niedalekiej odległości od miejsc odbywania stażu).

VI. Ocena pozyskanej wiedzy

Każdy uczestnik/uczestniczka stażu powinien nabyć wiedzę i wszystkie umiejętności z obszarów tematycznych określonych w harmonogramie zajęć:

- nowoczesne technologie w inżynierii, konserwacji architektury, projektowanie AutoCAD
- nowe techniki konserwacji wystroju architektury (kamień, sztukaterie, metal, drewno, witraż)
- praktyka na terenie robót budowlano-konserwatorskich (wg wskazanych lokalizacji)

Na początek i na zakończenie każdego stażu prowadzone są **testy wiedzy** (służą porównaniu wiedzy *ex ante* i po odbyciu stażu). Każdy z testów obejmuje co najmniej 10 pytań z zaplanowanych w ramach PDZ zakresów tematycznych, przy czym w przypadku testu badającego wiedzę *ex ante* część pytań ma niski stopień trudności, a część jest bardziej specjalistyczna. W przypadku testu wiedzy na zakończenie z danego obszaru tematycznego

wszystkie pytania uwzględniają odpowiednio wyższy stopień trudności i bezpośrednio odnoszą się do materiału przedstawionego podczas staży. Wyniki testów poszczególnych uczestników dołączone są do dokumentacji ewaluacyjnej projektu. Po zakończeniu stażu należy określić eskalację wiedzy i umiejętności praktycznych uczestników stażu przed i po udziale w programie doskonalenia zawodowego.

Na zakończenie stażu każdy uczestnik / uczestniczka otrzymuje certyfikat odbycia stażu.

Warszawa 2013